



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Hyperdvlia Mariana

**Berchmans, Johannes
Canisius, Jacobus**

München, 1636

Testimonivm P. Cornelii De Lapide.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55266](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55266)

abdebat. Nusquam atque in templo frequentior, nec vsquam quam in toro rarior, Ex quo cultum religionemque in virginem sanctissimam didicerat, ex eo quoque à Virgine videbatur in vicem in curam patrociniùmque susceptus. Cum primum versus Latinos pangere cœpisset, permissus à me est pro libitu argumentum sibi sumere, & ille de IESV nomine poëma facere instruit, quo tantam affectuum teneritatem expressit, vt haud obscurum indicium fecerit, aliquando in Societate IESV futurum.

Hactenus P. Petrus Emmericus.

TESTIMONIUM
P. CORNELII DE LAPIDE.

ANimaduerti in nostro Ioanne Berchmans Virgineam verecundiam, candorem, modestiam, innocentiam, puritatem. Sæpius audiui è nostris mirari se, si maior in B. Aloysio fuerit, necdum videre se, quid Ioannis addi possit.

possit. Humilitate fuisse insigni, quâ cui-
que cedebat. Omnibus autem Coad-
iutoribus prior caput aperiebat, etiamsi
subinde illi non aduerteret, nec eum re-
salutarent. Omnes reuerebatur non tan-
tùm superiores, sed & alios quoslibet
præsertim sacerdotes. Mihi non semel
contigit, vt dum in hieme frigoris causâ
in aulâ vehementiùs ambularet, egóq;
per illam transirem, gressum inhiberet,
illico caput aperiret, immorus vultu de-
misso consisteret, donec pertransissem. A
præceptore eius frequenter audiui, ipsũ
ei singulis mensibus schedulam oratio-
num, & pœnitentiarum pro eo gratitu-
dinis ergo obeundarum obtulisse. Co-
mitate & suauitate omnibus erat cha-
rus. Nunquam audiui qui de eo quere-
retur, vel defectum quempiam notaret,
vt maturus iam cælo videretur. Con-
summatus enim in breui expleuit tem-
pora multa. Vultu semper erat læto &
hilari, sermone candido, incessu veloci,
sed non incitato. Deniq; mores & actus
eius

eius Angelici potius videbantur, quàm
 humani. Lampades concinnabat mira
 sedulitate, eâdem crebro seruebat in
 culinâ. Charitatem eius de prædicant
 Coadiutores & infirmi, singulos adiuua-
 bar, consolabatur, omnibus obseque-
 batur, & seruebat. Feruebat enim spi-
 ritu obedientiæ & obseruantia: Regu-
 larum valde fuit studiosus. Missus sub-
 inde ad me, pulsans cameram, cum à
 me audiret: Ingredere; consistebat ta-
 citus, mox iterabat pulsum secundò &
 tertio, donec confurgerem, & ad ianuam
 accederem, eò quod diceret se illa vice
 veniam ingrediendi cubiculum meum
 non perijisse.

Crebrò obibat pœnitentias & mortifi-
 cationes tum priuatas, tum publicas in
 refectorio, vti sæpe vidimus.

Orationi multum vacabat, sempèq;
 in præsentia DEI versari videbatur.

Diligentiæ eius & studio illustre te-
 stimonium dat Præceptor, vt veri Scho-
 laris Societatis IESV Collegio Romano

exemplar exhibuerit, quod utinam omnes imitarentur! sanè in eo uti stella in cælo emicuit.

A prandio & cæna sæpe mecum collocutus in Domino me recreauit, cum non nisi religiosa & spiritualia, præfertim quæ ad institutum nostrum cuius erat zelator, spectant, narraret. Sanè paulo ante mortem mecum visitans S. Paulum ad tres fontes, toto itinere non aliud tractauit, vbi & insigne dedit specimen obedientiæ & modestiæ: Cum enim cuperem pergere ad S. Sebastianum ideoque præcederem, vt eum pellicerem ad sequendū, illic ante templum restitit aperto capite, verecundè demissis oculis. In regressu rogavi causam: respondit: Pater mi non veniemus tempori ad mensam, nisi eo itinere quo venimus regrediamur. Regressus cum mox à prandio redire me velle domum putaret, dixit: Reuerentia vestra poterit cum alio socio domum redire, ego enim veniam redeundi non habeo.

D

quare

quare eius causa vsque ad vesperam in vinea mansi. In colloquijs si quid diuersum ab eo sentirem, tacebat, audiebat, acquiescebat.

Eximius fuit cultor B. Virginis cuius se filium vocabat. In morte licet canendi imperitus, bellè cecinit. Monstra te esse Matrem &c. Vni è nostris Concionatori petenti monitum salutis, hoc me audiente dedit: Reuerentia Vestra semper tueatur Immaculatam Conceptionem B. Virginis vsque ad mortem. Inuenta est eius sanguine subscripta scheda, in qua illam se semper defensurum iureiurando confirmat. De eius puritate, & immunitate ab omni peccato mortali per omnem vitam, & à veniali delibato in religione, & à moribus carnis, audiui cum alijs publicè asserentem eius præceptorem in oratione funebri.

Moriturus nullū mœroris, aut Passionis alterius dedit signum (vti nec aliàs vllum tale in eo notavi) resignatus patiens, serenus, hilaris, vti in vita. Paulo

antè

antè quàm sumeret viaticum, secreto ro-
gatus à me, num quid haberet, quod an-
ge et, vel affigeret animum, expansis
manibus & exorrecta fronte ridens af-
feruit : Nihil omnino. Solus deinde cum
solo collocutus, cū ardoribus aestuaret,
poposcit aquam ad abluendū os & ma-
nus; præbui cum pelui, rogauique, num
febri urgeretur, affirmavit, sed ita vt
nullum gemitum, nullum doloris daret
indiciū. Sumpsit deinde syrupum, &
mox petijt à me, vt gratias recitarem,
quasi coenam sumpisset. Recitauī illo
attento, & respondente, mox piè collo-
cuti, cum ei ingererem IESVS meus, amor
meus, & omnia; hilarescens: Ita, ita, in-
quit, IESVS centrum cordis, Deus cor-
dis mei & pars mea DEVS, in æternum.
Et ingeminabat illud quod à R. P. Re-
ctore audierat: Puer meus, noli timere
quia ego tecum sum dicit Dominus, si
transieris per ignem flamma non noce-
bit tibi, & odor ignis non erit in te. Li-
berabo te de manu pessimorū; & eruam

te de manu fortium. Petij num quidã me cuperet; respondit, se petere, vt post die pro se sacrum dicerem. Dixi, & non obtinui, quod ego, scilicet eius sanitatem, sed quod ipse cupiebat, nimirum dissolui & esse cum Christo; nam sub finem sacri animam DEO reddidit. Rursum, ora pro me, inquit, Pater, vt non capiat me nausea dulcium, quæ mihi exhibent; voti fuit compos, nam paulo post ad extrema deuenit.

Morituro se sigillatim nostri commendarunt, petentes monitum aliquod quod cuique dedit tam appositè, vt nonnulli dixerint, non potuisse magis appositè dari, etiamsi conscientia secreta penetrasset.

Tantus fuit externorũ ad funus concursus, vt custodes apponi oportuerit; & tamen rapuerunt pileum, crepidas, crucem, rosarium, vestem &c. Videbar mihi videre concursum ad funus S. Alexij. Multi etiamnum petunt eius reliquias, ac non pauci fatentur se per eas bene-

beneficia cælitus consecutos. Verùm pluris apud me est suavis pietatis affectus, qui post eius mortē, totū Collegiū peruasit, quasi eius meritis à Deo afflat⁹.

Ego difficilis sum ad lacrymas, & tamē eius in templo vultū intuens eas cohiberē non potui ideóq; ab eo vultū auerti, vt officiū defunctorum prosequi possem. Crebro menti meæ obuersabatur, videor per diem æque ac noctem eū corā intueri, nec horresco sed potius ad lætitiā, & ad alacrius Deo seruiendū accendor. Nequeo in animū inducere, vt pro defuncto orem, sed opto, vt ipse pro me oret, utque anima mea sit cum anima illius. Viuat anima mea vitā, & moriatur morte Ioannis.

Multi colloquijs de eo satiari non possunt, Det DEVS, vt diuina in nobis eius restet memoria, quam intueamur & imitemur.

Iuuenis fuit ætate, sed virtute vir, constans, sempérque sui similis, exactus non scrupulosus, hilaris, non dissolutus;

sed hilaritatem religiosa maturitate
 temperans. Tempus adeo habebat in
 pretio, vt nunquam esset otiosus, sem-
 p̄rque occupatus semper serius. Re-
 creationem licet peramœnam & piam
 mecum abrumpebat, & antipendio in-
 star coadiutoris se præcingens, lucernas
 suas adornabat, ne quod tempus studijs
 adimeret. Risus eius modicus, sine ca-
 chinnis, sales sine dente, gratia sine affe-
 ctatione. Præstabat illud Apostoli: om-
 nis sermo vester sit sale conditus. Non
 memini ab ore eius me audiuisse verbū
 otiosum multo minus quod defectum
 cuiusquam tangeret. De omnibus bene
 sentiebat & honorifice loquebatur.
 Nunquam vidi tristem, nunquam iratū
 nec tamen in actione erat lentus aut re-
 missus: sed acer & expeditus.

Philosophiam totam publicè magna
 cum doctrinæ & modestiæ laude de-
 fendit.

Sanctos mirè venerabatur, varios ei
 eis delegerat patronos quos alterni-
 heb-

hebdomadis variabat, catalogum eorū,
& ordinem aliquando mihi recitavit.

Affectus peculiare erga aliquos non
habebat, idem & communis eius erat in
omnes amor. In recreatione primò oc-
currenti se iungebat, eamque crebrò &
libens peragebat cum coadiutoribus,
qui eius spiritum deprædicant.

Magna animo destinabat. Optabat
viuere & mori in castris, adiuuando mi-
lites pro fide certantes, quasi miles, imò
antesignanus Christi.

Mortem suam prædixit, luctamque in
eâ, quàm generosè sustinuit & supera-
uit, ac deinde recuperata loquela quam
amiserat, lætus suspirans ad cælum, pla-
cidè pièque obdormiuit in Domino.
Humi deponi voluit, ibique S. Synaxin
sumpsit, præmisso iuramento se velle vi-
uere & mori in Societate &c. Regulas
Societatis poposcit, dicens, se nunquam
vllam deliberatè transgressum esse. Cru-
cem manu gestabat, cum id non posset,
alius illam ei præferebat, & quocunque

eam ipse infletheret oculis animoque
 sequebatur. Nonnulli viri graues ad
 scholas vel ad templum ventitabant,
 tantum ut eius modestia & pietate se
 pascerent. Mihi ordinariè è scholis de-
 scendenti hilari vultu occurrens, læti-
 tiam adspirabat, & etiamnum sua ima-
 gine mihi obuersante magisque suis apud
 DEVM meritis & precibus adspi-
 rat.

Denique mihi aliisque iuge exitit
 virtutum speculum ac stimulus. Vti-
 nam in ultimo & magno Mundi die
 cum illo ad gloriam resurgere, atque
 coram throno DEI & Agni inter illius
 calcaneum, caput leuare merear,
 Amen.

Hactenus P. Cornelius à Lapide Sa-
 crarum Literarum Romano in Collegio
 Professor, quà auctoritate, quàm librorum
 vulgatorum multitudine clarissimus,
 Ioanne Berchmanno familiariter (ut
 ipse testatur) vsus, imo intimus.

Itaque ex hisce tam grauium atque in-
corruptæ fidei virorum testimonijs sa-
tis abundeque liquet, quantus Ioan-
nem Berchmannum virtutem omnem,
sed inprimis Hyperduliam, non tantum-
modo docuisse verbis sed & (quod ca-
put est) factis. Nam: qui fecerit & do-
cuerit, hic magnus vocabitur in regno
cælorum. Vtriusque specimen omnino
luculentum, variæ, quæ sequuntur,
Hyperdulix species da-
bunt.